

G

Geandewei

KERKBLAD

Jaargang 26 - nummer 6
vrijdag 22 maart 2019
editie Dokkum e.o.

Foto Willem Wilstra

Protestantse
Kerk

We zijn vergeten hoe verschrikkelijk het kruis is

Het Elfstedenpad
wandelen

Buikpijn

Geloofsgetuige
Cuthbert van Lindisfarne

Het Elfstedenpad lopen

We kijken met z'n vieren omhoog naar de toren van de 12e-eeuwse Nederlandse Hervormde kerk in Aldtsjerk. Prachtig metselwerk is toegepast in het bovenste gedeelte van de toren. Je blik gaat vanzelf naar boven, naar de hemel. Het is hier stil. Je wordt uitgenodigd om te dralen, rond te struinen op het kerkhof. Hoe komen we zo hier?

Samen met onze burens lopen we het Elfstedenpad. Een route die ons via slingerende paden langs de elf steden van Fryslân voert. We laten ons onderdompelen in het landschap dat historisch is. Al lopende neem je het landschap in je lijf op. Of je wilt of niet, je moet je er aan overgeven. De weg loopt jou.

Bewust staan we vaak stil en kijken we om ons heen. Het landschap is hier een open ruimte, je kunt ver zien. Ook is het een landschap van geloven. Want de hele provincie is bezaaid met kerkjes. Het geloof heeft in de afgelopen eeuwen in stenen kerken een vorm, een structuur, aangenomen. Monniken ontdekten hoe ze bakstenen konden maken en daardoor konden ze in de hoogte gaan bouwen. De klei, de aarde zelf, werd opgericht. Zelfs hoger dan de bomen kon men reiken. 'Naar de hemel' was het parool. Kerkjes werden voor de eeuwigheid gebouwd. Ze boden bescherming en geborgenheid.

We verdwalen ook, omdat we regelmatig mis lopen. De kerktorens zijn dan bakens in het land waarop we ons kunnen richten. Daar moeten we naartoe. Het zijn als het waren piketpaaltjes op de weg.

Wij bouwen nu geen kerken met hoge torens meer. Het hedendaagse geloof zoekt andere mogelijkheden. Al wandelend denk ik: wat zijn mijn richtingwijzers in het geloof? Op dit moment zijn de boeken van Tomas Halik zo'n piketpaaltje voor mij (Ria). Hij bouwt geen verticale torens, die je van verre kunt zien. Halik zoekt naar een verborgen God die meer horizontaal te vinden is, in de leefwijze van Jezus die medemenselijkheid en gerechtigheid zocht. Ik loop verder..... Gelukkig niet alleen.

Meditatie Buikpijn

'Toen hij de mensenmenigte zag, voelde hij medelijden met hen, omdat ze er uitgeput en hulpeloos uitzagen, als schapen zonder herder.' (Matteüs 9: 36 NBV)

'Toen Hij de scharen zag, werd Hij met ontferming over hen bewogen, daar zij voortgejaagd en afgemat waren, als schapen die geen herder hebben.' (Matteüs 9: 36 NBG 1951).

door ds. Anne Henk Boschma

Wie van ons heeft niet eens buikpijn? Vaak heeft dat een lichamelijke oorzaak, maar soms komt het ook heel ergens anders door. Je kunt als mens zoveel spanning en verdriet hebben, dat je er buikpijn van krijgt. Sommige mensen weten ook dat spanningen je op de maag en/of darmen kunnen slaan. Geestelijke pijn en spanning, kunnen lichamelijke klachten veroorzaken. Dit maakt dan duidelijk hoe diep gevoelens bij een mens kunnen gaan. De geestelijke pijn maakt ook dat je in elkaar krimpt, dat je je verdriet voelt in heel je lijf. Mensen die zelf verdriet hebben gehad, weten ook hoe dit lichamenlijk gevoeld kan worden. Je krijgt er buikpijn van, je voelt het in je binnenste.

Met ontferming bewogen

Daarin was Jezus ook volop mens. Van Jezus lezen wij regelmatig dat Hij met ontferming bewogen was. Ten minste, zo staat het in de vertaling van 1951. Dat zijn woorden die mij heel erg dierbaar zijn geworden. In de *Nieuwe Bijbelvertaling* staat dat Jezus medelijden had, dat ervaar ik als een afzwakking van wat er wordt bedoeld. In het Grieks staat er eigenlijk: Jezus voelde het in zijn ingewanden; Hij kreeg er buikpijn van.

Dat zijn intense woorden. Jezus ziet het verdriet van mensen en het raakt Hem diep van binnen. Het wordt ook Zijn pijn. En dit raakt mij, als ik lees dat Jezus buikpijn krijgt van het verdriet van mensen, van hun afgemat zoeken en opgejaagd zijn.

En daarbij voel ik zo sterk hoe Jezus betrokken is bij mensen. Medelijden kan afstandelijk blijven, maar Jezus wil echt met mensen mee lijden. Hij gaat mee in de diepte van het bestaan en voelt de pijn van mensen in al zijn vezels van het bestaan.

Druk

In Matteüs 9 ziet Jezus hoe mensen opgejaagd worden als mensen die geen herder hebben. Mensen die wel zoeken en tasten naar geluk, naar liefde en begrip, maar het nergens kunnen vinden. Dat herken ik ook in onze tijd. Ik ontmoet veel mensen die het druk hebben en soms zo moe zijn. Ze zoeken naar geluk, naar erkenning en herkenning, maar in al hun drukte vinden zij het niet.

Soms zijn wij zelf mensen die zo zoeken naar

het leven, naar liefde, naar de zin in het leven, zonder het te kunnen vinden.

Dragen en helpen

Jezus ziet ons en krijgt buikpijn van ons zoeken, van onze ontredde. Het is Zijn ontredde geworden. En daarin is Hij naast ons komen staan en wil ons dragen en helpen in ons leven.

Bij Hem mogen wij de rust, liefde, toekomst en geborgenheid vinden. Wij mogen geloven in een God die door verdriet van mensen geraakt wordt in het diepst van zijn wezen en niets anders wil dan hen nabij zijn. Hij laat ons nooit alleen en houdt ons vast in tijd en eeuwigheid. Dat zullen wij in de veertigdagen-tijd weer zo sterk voelen en vieren.

"Met ontferming bewogen", voor mij zijn het dierbare woorden. Ik voel in heel mijn lijf en leden wat daar mee bedoeld wordt. Dat is niet afstandelijk en beschouwend, dat is betrokken, warm; een God die naast ons staat. Ik sta er niet alleen voor, nooit.

Ds. Anne Henk Boschma is predikant van de Protestantse Gemeente te Drachten

Christus als Goede Herder, Raphaël Sadeler (I), 1617

Leesooster

Week 13, 24 t/m 30 maart

zondag	Leviticus 3:12-17
maandag	2 Timoteüs 2:14-26
dinsdag	2 Timoteüs 3:1-9
woensdag	2 Timoteüs 3:10-17
donderdag	2 Timoteüs 4:1-8
vrijdag	2 Timoteüs 4:9-22
zaterdag	Leviticus 4:1-12

Week 14, 31 maart t/m 6 april

zondag	Leviticus 4:13-21
maandag	Leviticus 4:22-26
dinsdag	Leviticus 4:27-35
woensdag	Leviticus 5:1-13
donderdag	Leviticus 5:14-26
vrijdag	Leviticus 6:1-6
zaterdag	Leviticus 6:7-11

Achtergrond

De waarde van de tijd voor Pasen

De weken waar we aan begonnen zijn, hebben in de kerk een bijzondere kleur. Kerken kleuren paars. Je ziet het terug in liturgische bloemstukken, in kanselkleden en stola's van de voorgangers, en hier en daar zelfs in de verlichting. Die kleurverandering onderstreept dat deze weken anders zijn. Het vroegere *Liedboek voor de Kerken* duidde het nog neutraal aan als de 'tijd voor Pasen'. Maar vaker hebben we het over de veertigdagentijd (zo ook het jongste *Liedboek*). Vanouds sprak men over de lijdensweken.

door ds. S. Boukes

Wat zegt een naam?

Het lijkt wat willekeurig, welke aanduiding je gebruikt. Maar dat is het toch niet helemaal. Heb je het over de tijd voor Pasen, dan staan deze weken in het licht van wat komt: het grootse evangelie van de overwinning op de dood. Dan klinkt veertigdagentijd anders. Daar zit iets van de woestijn in, van het vasten: je onthoudt je van overdadigheid en luxe om tot inkeer te komen van ons vaak wat oppervlakkige leven. De benaming lijdenstijd legt weer een ander accent: dan ligt de focus op de moeilijke weg die Christus voor ons ging tot aan het kruis.

Pleidooi voor de lijdenstijd

Die laatste benadering was vroeger in de Protestantse wereld overheersend, maar in onze tijd is ze meer naar de achtergrond geschoven. Waar vroeger zondag aan zondag over de laatste uren van Jezus werd gepreekt, daar beperkt zich dat nu vooral tot de Stille Week. Het indrukwekkende daarvan is, dat je dan de weg van Jezus naar de dood als het ware meebeleeft. Maar het intrigeert me, wat er achter die verschuiving zit. Ik heb een vermoeden: lijdenspreken krijgen gauw iets beschrijvends. Want als Christus lijdt, staan wij buitenspel. En daar ligt voor de mens van nu een ergernis. Juist daarom zou ik ervoor willen pleiten om de lijdenstijd weer wat in ere te herstellen.

De ergernis van het kruis

Want het is heilzaam om te beseffen hoe ergerniswekkend het kruis van Christus is. Wij zijn aan het kruis gewend. Het is een alomtegenwoordig symbool: op kerktorens, als sieraad, in logo's - overal kom je het tegen. Het oogt vertrouwd. Want we zijn vergeten, hoe verschrikkelijk het kruis is. Het is een van de wreedste strafmiddelen uit de geschiedenis. Bijna alle godsdiensten hebben hun heilsboodschap. Ze beloven aan de mens verlossing uit de moeilijke dingen van het leven. Maar is het niet idioot om dat te koppelen aan de gruwelijkheid van het kruis? Paulus - zendingman bij uitstek - besepte dat heel goed: de boodschap brengen over een Gekruisigde was een ergernis voor de joden en een dwaasheid voor de Grieken (I Cor.1:23). Zij konden zo iemand alleen maar zien als een mislukkeling, een loser.

God als Loser

Maar Paulus' tegendraadse evangelie vertelde de joden: die mislukkeling is onze Messias. En het vertelde de Grieken: in die loser vind je God. Het is geen wonder, dat hij op veel tegenstand stuitte. Maar Paulus stond niet alleen met zijn vreemde boodschap. Toen enige tijd later de evangeliën verschenen, verstopten ze

Jezus' lijdensweg niet. Als ze daaraan toe waren, vertraagde hun verhaal, en allerlei details werden niet geschuwd. Jezus werd aanschouwelijk getekend als de Lijdende. Het is niet zonder grond, dat een bekende nieuwtestamenticus de evangeliën betitelde als 'lijdensverhaal met een uitvoerige inleiding': ze zijn in hun manier van vertellen gericht op dit wonderlijke einde.

Niet te snel naar Pasen

Dat geeft aan deze tijd van het jaar zijn bijzondere betekenis. Het is waar: de christelijke boodschap eindigt niet bij het kruis. De opstanding uit de dood komt erachteraan, en dat wordt in de kerken ook groots gevierd. Maar je kunt ook te snel zijn in je Paasvreugde. Pasen poetst de lijdensgeschiedenis niet uit. De Opgestane Heer draagt de littekens van de Gekruisigde, en zelfs de Overwinnaar uit het laatste Bijbelboek ziet eruit als een geslacht lam (Openbaringen 5:6). Het is dat raadsel, dat het hart is van de christelijke boodschap. En deze weken zijn bij uitstek geschikt, om dat raadsel tot ons te laten komen.

Wij zijn losers

Want dat raadsel heeft volgens de Bijbel alles met ons te maken. Jezus' lijdensweg wordt niet beschreven als simpel feit. Hij wordt niet getekend als lijdend slachtoffer van menselijk onrecht alleen. Telkens vind je uitdrukkingen als 'voor ons', 'om ons te redden', 'in onze plaats'. Daar is in de loop der eeuwen veel over

nagedacht (en soms ook gestreden). Maar wat het in elk geval lijkt te zeggen: Jezus werd een Loser, omdat wij losers waren. Zijn weg als Mislukkeling heeft te maken met de mislukking van ons. Misschien is dat wel de ergste aanstoot in het evangelie van het kruis: het ontmaskert het faillissement van het project Mens. En er zijn ogenblikken, waarop we dat ook kunnen zien: als we de onmacht bemerken om van deze wereld een plek te maken van vrede en geluk. Dat lukt ons in onze eeuw ook niet. We frustreren elkaar en onszelf.

Het evangelie van het kruis

Maar dan begint het evangelie te spreken: God heeft zich niet van ons afgekeerd, maar gaf zijn Zoon, om met ons te zijn, naast ons te staan. Eigenlijk kunnen we daar alleen maar verbaasd naar kijken. Vooral als je ontdekt, hoe serieus Hij dat heeft genomen. Onze diepste mislukking heeft Hij doorleefd, om ons eruit te trekken. Zo brengt Hij hoop aan hope-loze mensen: de grootste loser, de zwaarste schuldige. Door schande, pijn en dood gaat Hij heen om ons in onze schande, pijn en dood vast te houden. Wat voor mensen onmogelijk is, gebeurt dan toch: we worden vrij, en mogen opnieuw beginnen. Het kruis laat zien hoeveel dat kostte - zonde is nooit goedkoop. Het kruis laat zien, hoeveel God wilde geven. En dat geheim is het waard om veel over na te denken.

ds. S. Boukes is predikant van de Gereformeerde Kerk van Damwâld en redactielid van Geandewei

Bijna alle godsdiensten hebben hun heilsboodschap. Ze beloven aan de mens verlossing uit de moeilijke dingen van het leven. Maar is het niet idioot om dat te koppelen aan de gruwelijkheid van het kruis?

Fotokollum Willem Wilstra Museumtsjerken

Ik ferklap net oan hokker tsjerke doar dizze moaie doarkruk sit, mar in museumstik is it all!
HY rammelt al oan de doar... soe it bestean kinne?

Yn oerlis mei de redaksje sil ik yn myn fotokollum sa no en dan wat sjen litte fan wat der mei ferskate tsjerken dy't ôfstjitten binne bard is. Ik wol ek foto's meitsje fan nijsgjirrige dingen dy't wat ferstoppe binne en troch it tsjerkefolk faaks net opmurken wurde.

Twa yn it each springende saken binne it foarhinne grifformearde tsjerkje fan Wierum dat no de namme hat fan Museumtsjerke en dy fan Nes (D), mar trije kilometer fierder, no in Teater-tsjerke. Fyftich jier ferlyn soe sa'n nije funksje net bestean kinne, mar no binne wy bliid dat sa'n gebou foar it doarp behâlden bleaun is, dat der wat te rêden is.

Mei dit sneupen is by my wol in idee opkaam, om de oerstallige aardichheden net ferlern gean te litten, it bygelyks in plakje te jaan yn it museumtsjerkje fan Wierum of earne oars yn in oerstallige tsjerke. Tink oan tekstbuorden, ponkjes, âlde stuollen, bibels en oare geskriften, skilderijen en foto's.

Boekbespreking

'Het christelijk geloof' van Aad van Egmond

Aad van Egmond heeft zeven jaar gewerkt aan *Het christelijk geloof*, met inbreng van verschillende mensen, die hij bedankt. Dat is merkbaar, want de toon is doorleefd en staat dicht bij de hedendaagse belevingswereld van mensen. *door Evert van der Veen*

Elk hoofdstuk begint met een eigentijdse vraagstelling die uitnodigt om verder te lezen. Dat lukt prima want het boek is toegankelijk geschreven en is ideaal voor mensen die zich in de hedendaagse theologie willen oriënteren. De auteur, hoogleraar aan de Vrije Universiteit, neemt evenwichtige standpunten in, wordt nooit eenzijdig of modieus en ziet de theologische vragen open onder ogen.

De inzet bij Jezus Christus is opvallend voor een dergelijk boek en wordt (te) kort verantwoord. Vervolgens gaat Van Egmond terug naar het Oude Testament. Liever had ik gezien dat hij hier direct mee was begonnen en Jezus hieruit had laten voortkomen.

Er is in dit eerste deel uitgebreide aandacht voor de profeten, maar de psalmen komen toch wel wat tekort. De diversiteit in menselijke situaties vraagt om meer ruimte (die er wellicht in dit boek niet is). In het Oude Testament ontmoeten we de bevrijdende God die de ontmoeting met mensen zoekt in verhalen, rituelen, geboden, wijsheid en vergeving, zo is de balans.

Trefzekere uitleg

Er is veel goede en trefzekere uitleg van de Bijbel, zoals over het begrip 'Gods Zoon': Jezus 'is niet herkenbaar aan zijn superioriteit maar

aan zijn solidariteit', (pag. 157). De visie op Jezus is verfrissend en hierin is het meedenken van mensen gedurende het ontstaan van de tekst van dit boek dan ook duidelijk merkbaar.

Mooi is ook het denken van de auteur over het offer van Jezus als 'beeld voor het geven van zijn leven' (pag. 226). Eerder is al duidelijk geworden dat het offer een 'initiatief van de Eeuwige zelf' is om ons de verzoening te laten beleven, pag 61. De ontmoetingen van Jezus na zijn opstanding bevestigen dat Hij de Messias is en laten mensen delen in dit nieuwe leven. In het Nieuwe Testament 'komen de grote woorden van Tenách: liefde (goed zijn voor een ander), vrijheid (maar dan echte), gerech-

tigheid (trouw van een bondgenoot), vrede (van buiten en van binnen)' tot volledige ont-plooiing.

Klassieke gezag

Het derde deel over geloven relateert aan het begin het klassieke gezag van de Bijbel. Gods Woord 'doet niets tekort aan de menselijkheid van de Bijbel' want 'de Eeuwige spreekt door hun woorden heen', pag. 287.

Vervolgens is er o.a. aandacht voor atheïsme, Gods macht van liefde, de relatie tussen geloof en natuurwetenschap, het raadsel van het kwaad en de menselijke vrije wil. Hier gaat Van Egmond in gesprek met Dick Swaab (auteur van *Wij zijn ons brein*). Daarnaast gaat hij uitgebreid in op de betekenis(sen) van het lijden en sterven van Christus.

Dit boek is een waardevolle gids die voor elke theologisch geïnteresseerde toegankelijk is (ondanks de omvang). Zeer geschikt voor een theologische kring of bespreking in een leerhuis!

Aad van Egmond: Het christelijk geloof - Een eigentijdse introductie. KokBoekencentrum, 428 pag. 24,99 euro

ds Evert van der Veen is een vaste medewerker van Geandewei

Dorpskerkenbeweging Paaswake in Beetsterzwaag

In december 2018 werd ik uitgenodigd door de Protestantse gemeente Beetsterzwaag om tijdens een gemeenteavond iets te vertellen over de Dorpskerkenbeweging. Ik kom graag naar dat soort bijeenkomsten waarin ik niet alleen iets vertel, maar vooral graag in gesprek ben met de gemeenteleden over kerk-zijn en over kerk-zijn in het dorp. door Jolanda Tuma

Er werden veel verhalen verteld op die avond. Eén van die verhalen wil ik graag met u delen. Het was een prachtig verhaal van hoe de omgeving kan worden ingezet om een verhaal te vertellen en vooral te beleven. Het verhaal is als volgt:

‘Vroeg in de morgen, ver voor zonsopgang, verzamelde zich een groep jongeren en enkele ouders in de hal van de kerk van Beetsterzwaag. Het was 6.30 uur, Paasmorgen. In de hal van de kerk was het een beetje krap met zoveel mensen, maar dat had ook wel weer wat. De jongeren hadden gehoor gegeven aan een Whatsapp-uitnodiging om deel te nemen aan een Paaswake. In de hal werden matses en druivensap gedeeld en iemand vertelde het verhaal van het laatste avondmaal. Ook werd verteld over de gevangenneming van Jezus in de tuin van Getsemane.

Het was nog donker toen de groep de kerk verliet en op weg ging naar het Kantongerecht in Beetsterzwaag. Een wandeling van zo'n tien minuten. Ondanks de vroege ochtend hadden de jongelui elkaar van alles te vertellen, een gezellige boel. Bij het Kantongerecht sloeg iemand een mantel om en deed zich voor als Pilatus. Hij vertelde vanuit zijn perspectief wat er gebeurt. Er ligt een zwaar kruis op de grond. Na het verhaal van Pilatus werd het kruis opgenomen door een paar jongeren en meegenomen naar de volgende bestemming. Het kruis was zwaar en onderweg werd zo nu en dan even gestopt zodat anderen het kruis over konden nemen. Men had elkaar nodig. Na deze zwaar beladen wandeling kwam de groep aan op de bosheuvel aan de rand van het dorp, waar het kruis rechtop werd gezet: Golgotha. Het verhaal van de kruisiging en het sterven van Jezus werd verteld. En toen viel er een stilte.

Gedurende een minuut of tien liep de groep jonge meiden en jongens muisstil door het bos en symboliseerden op deze manier stille zaterdag. Een indrukwekkende ervaring.

Na deze stille tocht kwam de groep aan bij de bosrand, met uitzicht op het oosten. Hier was men getuige van de zon die opkwam. Op dat moment stond iemand op en vertelde het ver-

haal van de opstanding. De nieuwe morgen. Het is Pasen!

Warme koppen thee werden uitgedeeld. Sommigen gingen even op een boomstronk zitten, anderen liepen een eindje het weiland in, samen of even alleen. Genietend van de warme thee en de eerste zonnestrallen. De zon zette de wereld in een ander licht, gaf kleur aan de wereld die daarvoor nog grijs was en donker. Na de stille ingetogenheid kwam het leven weer op gang.

Vervolgens liep de groep, opnieuw vrolijk kletsend maar een bijzondere ervaring rijker, terug naar de kerk. In de kerk stond een paasontbijt klaar. Het was inmiddels bijna 9 uur, en de eerste kerkgangers kwamen al binnen. Er werd gevraagd hoe het was en er werd iets gezegd over hoe vroeg het was, dat het donker was en koud, over het kruis en de zon. Maar het was lastig om iets over te brengen van hoe het écht was. Je moet het eigenlijk meemaken, voelen hoe zwaar het kruis was, hoe stil de stilte was, en hoe lekker dat kopje thee smaakte in de vroege ochtendzon. Het is moeilijk uit te leggen maar de ervaring heeft een onuitwisbare indruk achtergelaten.'

Het is een prachtig voorbeeld van hoe het verhaal van de Stille Week opnieuw gaat leven en aan den lijve wordt ervaren door jonge mensen in de eigen omgeving van het dorp. Het was afwachten of de jongeren ervoor hun bed uit zouden komen, maar blijkbaar was dat geen probleem; de opkomst was onverwacht hoog. De teksten die onderweg werden gebruikt waren kort en werden op verschillende wijze verteld. De stilte na Golgotha en vlak voor zonsopkomst was indrukwekkend en ontroerend. Een verhaal om te delen!

met dank aan Jeannet Numan

Hebt u ook een mooi verhaal om te delen?

Laat het weten!

Jolanda Tuma - Dorpskerkambassadeur
Noord-Nederland
j.tuma@protestantsekerk.nl (06) 18973930

Geloofsgetuige

Cuthbert van Lindisfarne

'Kijk naar de vogels in de lucht'
(Matteus 6: 26)

* 634 Dunbar
† 20 maart 687, Inner Farne (GB)

Cuthbert is de patroonheilige van bootverhuurders, schaapherders en veermannen en van verschillende bisdommen in de Britse regio waar hij geleefd en gewerkt heeft. En hij staat te boek als een van de eerste natuurbeschermers.

Wonderlijk toeval: zijn dag op de heiligenkalenders is 20 maart, de dag van de Staten- en waterschapsverkiezingen. En net als ik me tot het schrijven van dit stukje zet, maakt de ochtendkrant groot nieuws van de dramatische terugloop van de weidevogels in ons land. Met name Fryslân wordt aangeklaagd als provincie die geen goed actieplan heeft. Een eerder reddingsplan is zelfs afgezwakt. Cuthbert leefde in het koninkrijk Northumbria. Als jonge schaapherder kreeg hij een visioen over de heilige Aisan, een bisschop uit de tijd vóór hem. Na een periode van krijgsdienst werd hij Benedictijner monnik. Zijn vroomheid, ijver en gehoorzaamheid leverde hem de benoeming op als hoofd van het gasthuis van een nieuw klooster in Yorkshire en in 664 als prior.

In zijn tijd werd het gezag over de kerken op de Britse eilanden gecentraliseerd. En de praktijken van het Keltische christendom werden langzaam maar zeker vervangen door die van overzee. Een belangrijk moment was de synode van Whitby in 664. Cuthbert aanvaarde de besluiten en werd abt van het klooster van Lindisfarne om ze daar door te voeren. Als rondreizend missionaris, pastor, genezer en weldoener kreeg hij een goede naam.

Maar in 676 werd hij kluizenaar op de Farneseilanden. Hij nam een steeds strenger regime in acht. Bezoekers moesten het doen met een zegen door het venster van zijn cel, in plaats van dat hij ze de voeten waste. En hier vaardigde hij regels uit ter bescherming van de eidereenden en andere zeevogels. In dialecten van Northumbria heten eidereenden nog steeds Cuddy ducks (Cuthberts eenden).

Met veel moeite heeft hij zich nog laten overhalen om bisschop te worden van Lindisfarne. Maar na anderhalf jaar keerde hij weer terug naar zijn cel. En dus zijn vogels. Zijn verering na zijn dood kreeg enorme proporties. In zijn doodskist is een Johannes-evangelie in mini-formaat gevonden, het oudste boek in het westen dat zijn originele band heeft (foto). Hij is wel afgebeeld met dieren: zwanen, otters, een egel en ook adelaars. Tegen de adelaars staat hij dan te preken, rovers en moordenaars dat het zijn.

Harmen Jansen

Diversen

Avond met opperrabijn Jacobs over antisemitisme op 25 maart

Opperrabijn Binyomin Jacobs uit Amersfoort is maandagavond 25 maart te gast in de protestantse Kerk tussen de Dijken in Nij Altoena, Schuringaweg 20. Vanaf 20.00 u. gaat hij vertellen over het jodendom in Nederland en de huidige stand van zaken wat betreft antisemitisme. De opperrabijn is ook bereid om vragen te beantwoorden. Iedereen is welkom, toegang vrij. Na afloop is er een collecte voor de onkosten.

Nieuwe Grootletterbijbel van De Bijbelvereniging

De Bijbelvereniging heeft de GrootLetterBijbel opnieuw laten drukken. De Bijbel in grote letters was de afgelopen jaren nauwelijks nog te koop, terwijl er wel veel vraag naar is bij (oudere) mensen, die kampen met slechter wordende ogen. Net als alle andere uitgaven van De Bijbelvereniging is ook deze vijfdelige serie (vier delen Oude Testament en een deel Nieuwe Testament) gratis verkrijgbaar. Het enige dat wordt gevraagd is een bijdrage in de verzendkosten van 9,50 euro. Bestellen kan via www.bijbelvereniging.nl

Nieuwe bundel met Marialiederen van Fictoor en De Vries

Op 12 mei wordt een nieuwe bundel gepresenteerd van componist Chris Fictoor en ds. Herman F. de Vries: *Gegroet Maria*, een boek met twaalf Marialiederen, geschikt voor oecumenisch gebruik, ook in de eredienst. De presentatie is in de San Salvatorkerk in Groningen, tijdens een Mariavesper die om 20.00 u. begint. Het koor Vocare verleent medewerking. Op 23 mei is de Friese presentatie in de Sint Bonifatiuskerk in Leeuwarden, ook om 20.00 u., met medewerking van koren van de Sint Vitusparochie.

Songs of Praise in de taal van Sytze de Vries op 25 mei

Op zaterdag 25 mei wordt het tiende Oecumenisch Liedfestival gehouden, ditmaal in de Groninger Martinikerk en bedoeld voor iedereen die graag zingt, maar speciaal voor liefhebbers van het Engelse kerklied, de *hymn*. Het jaarlijkse festival wordt georganiseerd door stichting De Vertaalslag, die is gelieerd aan het werk van theoloog/dichter/vertaler Sytze de Vries. Hij heeft de afgelopen jaren onder de titel *Het liefste lied van overzee* in twee delen meer dan 120 vertalingen aangeleverd van klassieke, bekende en ook nieuwe hymns uit de Engelse traditie. De middag (13.00-17.15 u.) bestaat uit koor- en samenzang geleid door Daniël Roukema en orgelspel door Leonard Sanderman en Christiaan de Vries. Sytze de Vries is de presentator. Zie www.liedfestival.nl

Ingezonden

Heb jij je handen gewossen?

Taal, het is altijd boeiend en veranderlijk. Onlangs was ik op een drietalige basisschool. Fries, Nederlands en Engels. *door Addy Stoker*

De kinderen waren bezig met een kookopdracht. Ik zag drie leerlingen aan de slag met rijst en gehakt en ondertussen gooiden ze de taal door elkaar. Milan riep tot zijn maatje: „Heb jij je handen wel gewossen?” Taal door elkaar gooien, is dat ook nu niet onze samenleving? De verzuiling is grotendeels voorbij, echter de tegenstellingen lijken groter dan ooit. Verstaan we elkaar nog wel? Of ontstaat er toch iets nieuws, een nieuwe taal van soms onderling begrip. Milan komt aanzetten met een bord gehakt: „Wêr moat

dit hinne?” (Waar moet dit naartoe?), sprak hij. Welnu, dat vraag ik mij nu ook wel eens af. In de lessen Godsdienstige Vorming die ik op acht openbare basisscholen mag geven merk ik dat veel kinderen die oude verhalen geweldig vinden, zich spiegelen aan verleden en heden. Ze leren dan ook de oude taal die daarbij hoort.

En zeggen ze dat dit oubollig en ouderwets is? Echt niet, ze vinden er hun weg mee, ze maken hun eigen taal. Het wordt een mooie toekomst. *Addy Stoker is docent PCGVO*

ME&WEEKEND

Verfris je relatie in één weekend

Net als je huis en je auto vraagt je relatie om onderhoud. Of je nu in een dipje zit, of dat juist wilt voorkomen. Getrouwd of niet, een ME&WEEKEND is er voor iedereen die zijn relatie wil vernieuwen, verrijken of verfrissen. *door Pytsje en Willem Dijkstra*

Neem een weekend tijd voor elkaar en leer op een verdiepende manier communiceren. Voor veel stellen vormde een ME&WEEKEND van Marriage Encounter een nieuw begin. Een weekend duurt van vrijdag 19.00 uur tot zondag 17.00 uur. Het programma is vol en intensief. Maar er is ook tijd voor ontspanning of een verfrissende wandeling. Op zondag is er een viering, een bijzonder moment om samen het weekend af te sluiten.

Gaasterland

Het eerstvolgende ME&WEEKEND is van 5 tot en met 7 april in Hotel Gaasterland in Rijs. Opgeven hiervoor of eerst meer informatie? Bel (06) 38085701 of mail info@marriageencounter.nl

Dialogogroepen

Al een ME&WEEKEND gedaan? Dan zijn er nog allerlei mogelijkheden om je relatie te verdiepen. Sluit je bijvoorbeeld aan bij een dialogogroep (van ongeveer vier stellen uit jouw buurt die regelmatig bij elkaar komen). Of doe mee aan een ander weekend of een themabijeenkomst.

Informatie

Wil je meer weten? Neem dan contact op met Pytsje & Willem Dijkstra, (wijkgemeente De Fontein Leeuwarden) via rvnoord@solconmail.nl of (058) 266 7750, of neem een kijkje op: marriageencounter.nl

‘Lieten fan leauwe en langstme’ Nije Fryske lietebondel

Op freedtejûn 29 maart wurdt *Lieten fan leauwe en langstme* presintearre, in nije bondel fan 168 lieten om te brûken yn tsjerke.

De Fryske ferzje fan it nije *Lieteboek* (beskibber sûnt 2015) wurdt in soad brûkt yn Fryske tsjerketsjinsten. Dat *Lieteboek* befettet lykwols hast gjin lieten dy't oarspronklik yn it Frysk skreaun binne. Fierders binne der njonken it *Lieteboek* noch in hiel soad oersettingen yn it Frysk beskibber fan lieten dy't graach songen wurde.

Krúspunt (moetingsplak foar it Frysk yn en om 'e tsjerke) en Deputaten Fryske Earetsjinsten (fan 'e frijmakke grifformearde tsjerken yn Fryslân) hawwe de hannen gearslein om in oanfoljende bondel fan 168 lieten gear te stellen: *Lieten fan leauwe en langstme*. Yn de bondel

stiet in breed repertoire fan bekende lieten: fan Joh. de Heer oant *Opwekking* en fan it *Grifformearde Tsjerkeboek* oant *Zangen van zoeken en zien*. Mar fansels is der ek in tal nije lieten opnaam.

De presintaasje is op freedtejûn 29 maart yn De Fontein, De Kolken 89 yn Drachten. Der sil út de nije bondel songen wurde troch it Martini Jongeskoar, it Yntertsjerklik Burgumer Manljuskoar en in kombo ûnder lieding fan Martin Boven. It oargel wurdt bespile troch Jochem Schuurman. Mar fansels sille ek de oanwêzigen út de nije bondel sjonge kinne. Oanfang 19.30 oere, tagong is fergees.

Paulus' passie in de Efezebrief (2)

De eenheid als opgave

In Geandewei 5 beschreef ik dat Paulus 'De gemeente en haar eenheid' als hoofdthema van de Efezebrief nam. Die eenheid is een zaak waarvoor de gelovigen zich moeten inzetten. Maar op de eerste plaats is de eenheid van de gemeente een gave. In dit vervolg bespreken we de eenheid als ópgave.

door ds. E.J. Terpstra

De ene gemeente is een geschenk voor de hoorders/lezers van de Efezebrief. Maar naast een gave is deze eenheid ook een opgave. Paulus doet in deze brief vanaf 4:1 een gepassioneerde oproep om te werken aan de eenheid van de gemeente.

Die is daarmee geen vanzelfsprekendheid. Dat is ook niet vreemd, want die ene gemeente is ronduit een uniek gegeven. In die vroege gemeente delen arm en rijk, heer en slaaf, Jood en niet-Jood hun leven. Mensen die elkaar in het gewone leven nooit zouden uitzoeken. Maar door geloof in Christus maken ze toch deel uit van dezelfde gemeente. Ja, ze zijn aan elkaar gegeven. Je merkt op vele plekken in Paulus' brieven hoezeer die veelkleurigheid van de gemeente voor problemen zorgt. Denk aan 1 Korinthe.

Belang

Het is aan het nieuwere Paulusonderzoek te danken dat we zien hoe belangrijk de eenheid van de gemeente voor Paulus is. Het is niet vreemd dat dit nieuwe perspectief op Paulus is opgekomen. In onze Westerse samenleving staat het sámenleven immers constant onder druk. Denk aan de problematiek van migranten en islam. En denk aan wat we om ons heen zien in de kerken.

Het gegeven van de eenheid van de gemeente staat steeds verder onder druk. Gemeentelieden zijn mondig geworden. Kritiek op de gemeente en de invulling van de eredienst wordt eerder geuit. Vinden we geen gehoor, dan stappen we eerder op. De sterke mobiliteit maakt dat we eenvoudig een gemeente kunnen opzoeken van gelijkgezinden. Gelijkgezind in voorkeur voor een bepaald soort kerklied of prediking. Voorbij is de tijd dat we in dezelfde dorpskerk het met elkaar hadden uit te houden, ondanks alle verschillen.

Zeker vertrokken mensen ook vroeger wel uit hun kerk. Leerverschillen leidden onder meer tot het ontstaan van evangelisaties. Maar de laatste jaren neemt deze ontwikkeling alleen maar toe. We leggen ons steeds minder neer bij de ene gemeente als een gegeven, waarin we het met elkaar hebben uit te houden.

Waarom een abstractie?

Moeten we ons niet wat meer gaan aantrekken van de Efezebrief? Waarom zouden we de ene gemeente die daarin voorkomt, tot een abstractie maken? Alsof het hier alleen maar gaat om de 'heilige, algemene, christelijke kerk', en niet om ónze plaatselijke gemeente! Om die gemeente is het Paulus wél begonnen. Hij spreekt in deze brief concrete gemeenten aan. Zijn boodschap is: houd de eenheid vast! Ten eerste door je te realiseren dat Christus voor die ene gemeente Zijn leven gaf. Ten tweede door nader stil te staan bij de praktische wenken die Paulus vanaf 4:1 geeft.

Paulus doopt de inwoners van Efeze, toegeschreven aan Dirck Volckertsz. Coornhert, naar Maarten van Heemskerck, 1553

De eenheid in de praktijk

Dat doe ik door te beginnen bij een kernvers van 4:1, uit het meer praktische gedeelte van de brief. Dat is 5: 18: 'En word niet dronken van wijn, waarin losbandigheid is, maar word vervuld met de Geest.'

Over dit vers zou veel te zeggen zijn. Voor nu is het belangrijkste dat de Geest de controle heeft over christen en gemeente. En dat dat zo moet blijven. Gods kinderen en de gemeente moeten de Geest het stuur niet uit handen willen grisen. Waar zij de Geest aan het roer laten, gebeuren mooie dingen. Daar wordt gebouwd aan de eenheid van de gemeente. Daar versterken de gelovigen elkaar door het zingen van 'psalmen, lofzangen en geestelijke liederen'. Daar bouwen ze de eenheid door liederen van dank te zingen, altijd en voor alles. Daar versterken ze onderlinge samenhang door elkaar onderdanig te zijn. Dus: door elkaar te willen dienen. En dat, met Koning Jezus voor ogen. Uit ontzag voor Hem. (5: 19-21)

Aansporingen

Denk aan die oproep tot onderlinge onderdanigheid. Daarin zijn veel eerdere aansporingen inbegrepen. Denk aan de oproep 'tot een wandel die de roeping waarmee u geroepen bent, waardig is'. Wat houdt die oproep uit 4: 1 in? Een aansporing om naar elkaar toe steeds nederig te zijn. Maar ook zachtmoedig, geduldig. En onderling verdraagzaam, gedragen door de liefde. Deze wandel houdt ook in een inspanning om de eenheid die de Geest gegeven heeft, te bewaren. Investeer in de band

van de vrede die Christus mogelijk heeft gemaakt. De band die door de Geest is gelegd. Dit staat in elk geval vast: door de Geest van 5: 18 geleid, is deze wandel mogelijk. De wandel die de eenheid van de gemeente mogelijk maakt.

Dubbele taak

Daarmee wordt, ook voor ons, investeren in de eenheid van de gemeente een dubbele taak. Allereerst moet er het gebed om de Geest zijn. Want alleen Hij dus maakt de ware eenheid mogelijk. Maar dan moet er ook de bereidheid zijn om ons door de Geest te laten vervullen. Ofwel: leiden. De bereidheid tot nederigheid, zachtmoedigheid, geduld en verdraagzaamheid moet er zijn.

Juist als het spannend wordt in de gemeente. Ik denk aan kwesties rond de invulling van de eredienst. Denk aan wat we zingen, of juist niet. Moet ik per se gelijk hebben? Zelfs zo, dat ik ruzie maak of opstap als ik dat niet krijg? Of luister ik naar de Geest, Die mij de kant van de zelfverloochening opstuurt? Dat redt, ja dat bevordert de eenheid.

De eenheid, waarvoor Christus Zijn leven heeft gegeven. De eenheid, die in deze tijd zo zeer onder druk staat. Ook, maakt Paulus duidelijk, omdat satan en trawanten niet ophouden tegen de gemeente te vechten. (6: 12) Juist hun campagne maakt dat we vast moeten houden aan 'het Evangelie van de vrede'. (6: 15) Wat inhoudt: toegewijd zijn aan de vrede onderling die Christus heeft bewerkt.

ds. E.J. Terpstra is predikant van de Gereformeerde Kerk van Urk en vaste medewerker van Geandewei

VOLGENDE KEER in G eandewei

